

bila sama vsa zbegana, komaj zadrževala. Za nekaj dnij je bil pogreb strije-Oblakov. Stari ljudje pravijo, da niso videli z lepa takega. Vsa vas je šla za pogrebom in mnogo jih je prišlo še iz drugih vasij. Učenci so nesli krasne vence in krsta je bila kar pokrita s cveticami.

Ob grobu pa je gospod župnik govoril, da je Bog preveč ljubil strijca-Oblaka. Zato ga je poklical k sebi, da mu povrne, kar je vže storil dobrega.

In ta blagi dobrotnik še na smrtni postelji ni mogel pozabiti svojih ljubčkov. Zapustil je krasen vrt šolski mladini, da se v njem raduje in zajema naukov za bodoče življenje po pridnih učiteljih.

Še zdaj je ta vrt krasen in je obrodil vže obilega sadú ne le mej vaščani, nego tudi daleč na okoli. Pod óno jablano pa stoji lep križ; in kadar koli vaška mladina vrtari, vselej moli pred delom pod ónim križem: Oče naš . . . za pokojnega strijca Oblaka.

Fr. S. F.

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlè.)

XV. ¹⁾

Čudno je bilo to najino prijateljstvo. On je bil mož v najlepših moških letih, a jaz sem jedva toliko napredoval, da nisem več platna prodajal, in vender sva si bila prijatelja da nikoli tega. Če sem stekel h komu v vas, to sem bil izvestno pri njem, da-si je bila njegova hiša prav na konci vasi, in če je on šel mimo naše hiše, ustavil se je vselej in se nekoliko porazgovoril z mojimi in z menój.

Ej, bil je mož, Kolaričev Matijček, kaj bi tisto, ni se zamán pisal Skala, ker pri 'Kolaričevih' to je bil le prišvrk (domače hišno imé). Raščen je bil, le kadar je hodil, držal se je nekako naprej, čvrsto je korakal in zeló mahal z rokama. Lice mu je bilo bolj okroglo, oči majhene, in obrit je bil, le tam pri ušesih je pustil male zalisce, kakeršne je nosil moj stari oče in kakeršne sem si pustil tudi jaz iz spoštovanja do teh dveh veljakov. Bog moj, kako hiti čas! Koliko let je odkar sva prijateljela s Kolaričevim Matijčkom, a zdaj vže zalisce nosim. Nù, njemu so se prav podali, posebno če omenim še onega velikega zatega murčka, katerega je nosil v desnem ušesu. Vender to še ni popolna slika Matijčkova, njega si nisem mogel drugače misliti nego z bičem v roci — a to se pravi, da je bil Kolaričev Matijček voznik. Morda me je ravno ta njegova lastnost takó čvrsto privezala na njega. Héj héj, on je imel konje in to ni kar si bodi v naši vasi. Pri gospodu župniku so jih imeli in pri Kolaričevih, drugod bi jih bil pa redko našel. Nù, kónji od gospoda župnika me niso nič kaj mikali, ker óni črni je kar podkovo pokazal, če si mu prišel blizu, rjavec pa zobé. Zato so pa bili Kolaričevi bolj pohlevni, ker je Kolarič vedno le take si izbral, ki tudi največjemu plašljivecu niso bili

¹⁾ Glej „Vrtec“ 1892. I. stran 158.

nevarni. Menjal jih je sicer po večkrat, a to tako, da če sta bila prejšnja slepa na desno oko, bila sta nova na levo, a večkrat se je tudi pripetilo, da je dobil kako povsem slepo kljuse. Tudi v hrbtiščih ni bilo mnogo izpremembe, in to je bilo tudi dobro, ker se je pohlevna žival le počasi premikala in ji niso več letale po glavi mladostne muhe in norosti. Ali kam sem vže zašel! Vidite da ne smem jaz ničesar govoriti o konjih, ker takój predaleč zaidem.

Kolaričev Matijček je bil toráj voznik v pravem pomenu besede, a lepo kmetijo mu je oskrbovala njegova pridna žena. Ej, saj so bili pa takrat še vse drugačni časi, ker še ni bilo toliko železnic, posebno óne ne iz Karlovca v Reko. Ne samó po ves božji dan, nego tudi po noči so ropotali vozovi in pokali biči po lepi Karlovski cesti, po kateri se je takrat vozilo kakor po mizi. V Gradcu pa je takrat lepa in velika tovarna lila železo, kôtle, krogle in druge take stvari, katerih je naš Matijček zvozil voz za vozom — kdo bi jih vse preštel — doli v Karlovec.

Večkrat me je vzel Matijček nekoliko časa na voz, tudi z njegovim Janezom sva včasih podila konje na Kolpo. Imel je navadno po tri konje, dva bolj za pezo, a jednega za voziček, nu tudi po štiri je vže imel, in takrat je bilo Janezu, meni in drugim takim poniglavcem obilo zabave. Oni za voziček je bil malo bolje rejen, videl je tudi na obé oči, vender ni bil nič posebnega. Ali nekoč me je pa Matijček zeló iznenadil. Pripeljal je s sebój iz Karlovca malega turškega rjavca, lepo živalico, da bi se kar igral z njo. Zaprežen je bil v lep voziček, na obéh straneh glave sta mu visela rdeče in modro pisana cofká, in dirjal je, da se je kar kadilo.

— Tako le živalico bi hotel imeti — dejal je moj oče, a meni je pri teh besedah kar srce poskočilo od veselja.

— Kupite oče rjavca, kupite. —

— Se vé, da mi je potlej še hlapca najemati — dejal je oče.

— Nič ga ni treba, bodem ga vže jaz čedil — rečem jaz.

Oče me je sicer zapodil, češ, da je treba še mene čediti, pri Martinku Kolarju je pa vender naročil majhen voziček. O jejmina, to sem se veselil konjička, slikal si v duhu, kakó bodem vozaril, razgovarjal se po cele ure z Matijčkom in mu pripovedoval da dobimo konjička na dom. Res, voziček je bil dovršen, le sušil se je še na skednju, ali rjavčka le še nismo dobili. Oče je zvedel, da je nadušljiv, pa ga ni hotel kupiti, a Matijček ga je prodal drugam. Dokler bi se našel kak drug tak konjiček, izgubil je moj oče veselje in nekega dne je voziček lepo prodal, in jaz, če sem hotel videti konja, moral sem iti zopet k Matijčku. Če nismo mogli drugega, seli smo otroci vsi skupaj na lepo spleten voziček pri Matijčku, upili in pokali z bičem baš takó, kakor da bi bili upreženi konji in bi se res kam peljali. Matijček nas je od strani gledal in se smijal, tudi mi smo se smijali od veselja, saj veste — otroci so otroci.

To veselo življenje je trajalo več let, do takrat, ko sta mi roditelja rekla, da moram v Novo Mesto v šolo. Kdo bi me vozil, če ne Kolaričev Matijček? Nisem sicer po domu preveč tožil, ker še nisem dobro vedel, kaj je dom, vender težko mi je pa vender le bilo, ko sem pri slovesu segel Matijčku v roko in — ostal sam v mestu.

— Pa zdravi ostanite Matijček! — dejal mu sem. Vender počitnice so hitro prišle in jaz sem se zopet vračal v našo vasico. Prvi, katerega sem obiskal, bil je

Kolaričev Matijček. Pregledala sva konje, moral mi je vse povedati kaj se je z lanskimi zgodilo, za koliko jih je prodal, komú i. t. d. In ko se je prvič vozil kam v obližje, šel sem z njim. Takó je bilo več let in odrastel sem vže toliko, da nisem več jahal o počitnicah na vodo Matijčkove konje, ali k njemu sem prihajal vendar le še prav pogosto in pogovarjala sva se kakor dva odrasla človeka. Spominjam se še dobro, kako mi je v Novem Mestu gospodinja rekla, da naj grem v to in to gostilno, da me pričakuje ondú nek znanec. Oj kako veselo sem šel, da-si nisem vedel, kdo je. Da-si je Novo Mesto blizu, vendar Belokranjci le bolj redko dohajajo preko Gorjancev, raje gredó v Karlovec, zato me je le redko kdaj kdo obiskal. Pridem k Štemburju — kdo me čaka? Kolaričev Matijček. Bilo mi je, kakor da mi je prišel oče, ko mi je segel prijazno v roko. Lice mu je bilo še bolj okroglo, oči so se mu svetile, a oni murček v ušesu, kakor da bi se mu majal od samega veselja.

— Kako je?

— Dobro! odrežem se jaz.

— Pojdi z mano! Imam dobre konje! —

Joj, kako rad, kako rad bi bil šel z njim, ali moral sem ostati. Porazgovorila sva se pa vendar o marsičem, in dobro vem, da je poklical lepo pečeno klobaso krvavico. Dišala je nama. A mislil pač nisem takrat, da ga vidim zadnjič v svojem življenji.

O počitnicah sem prišel domóv. Prvo vprašanje mi je bilo po Matijčku.

— Hudo je — pravi mati — pred štirinajstimi dnevi so ga pripeljali iz Gradca nezavednega. Kap ga je zadela in od tedaj se je le malo kdaj zavedel. Ne bode ostal! —

— Siromák, siromák — vzdihoval sem jaz in večkrat vprašal po njem; k njemu pa vendar nisem šel, ker mi je bilo preveč hudo pri srci, da bi ga videl.

Ni mu bilo nobene pomoči. Vlekel se je še kakih deset dnij in po njem je bilo. Ljudje so ga hodili kropit, jaz sem pa ostal doma in žaloval po njem. Pri sprevodu vem, da sem si brisal debele solze, kakeršnih nisem točil dolgo ne niti poprej niti pozneje.

Leseni konj.

Zakaj ne ješ, konjiček moj,
Hlebá pšeničnega?
Saj jé ga rad še psíček moj,
Celó ovsénega.

Zakaj ne dvigaš v zrak glavé
Kot bratecv čili vran,
Kedàr čez polja, log, vodé
Hití mu osedlan?

Zakaj ne dvigaš zadnjih nog,
Kedàr ti kaj ni prav?
O kaj ti je konjiček vbog,
Bolán si, nisi zdrav?

Zakaj? — ker v tebi ni krvi,
Na tebi ní mesá,
Življenja v tvojih udih ní
Sirotek iz lesá.

Rakulski.

